

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 250 Lei. — Șase luni 130 Lei. — Trei luni 75 Lei. — Pentru străinătate un an 500 Lei.
Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Prețul inserțiunilor: un șir peti 4 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză —
Articole nepublicate nu se înapoiază.

Revendicarea averilor bisericesti

Conducătorii fraților noștri «uniți», după ce au părăsit credința lor străbună, și-au dat — cum se știe — toată silința, să atragă cât mai mulți dreptcredincioși la noua lor confesiune și să agonisească mai ales averile bisericesti împreună cu bisericile ortodoxe pe seama lor.

Spre acest scop și-au compus conștiința, în care au introdus bisericile și averile noastre bisericesti, ca fiind «unite»; folosind apoi aceste conștiințe drept dovadă despre aparținerea imobilelor, în ele introduse, la confesiunea lor.

De altă parte au căutat să câștige, în parohiile noastre, fie cât de puțin credincioși, pentru ca apoi cu dâșii împreună să și însușească bisericile și averile bisericesti ortodoxe din respectivele parohii. Astfel de ex. vedem biserica lui Brâncoveanu din Făgăraș — simbolul celei mai perfecte și mai neprihănite credințe ortodoxe, — azi în mâinile bisericii «unite». Tot asemenea multe altele, pentru care frații «uniți» anevoie vor putea dovedi un titlu just de achizițiune...

Nu voim noi, ortodocșii, să ne răsunăm pentru marile nedreptăți din trecut; dar voim să ne revendicăm averile acele bisericesti, care fără nici un titlu de drept și cu forța brutală, în decursul timpurilor, ni s'au răpit. Ear în această a noastră intențiune nu ne pot stingeri nici forme, nici timp. Pentru că în sensul §-lui 1477 cod. civ., *nelegitimitatea agonisirii exclude pentru totdeauna dobândirea proprietății.*

Art. XX 1848 în § 7 voia să pună stavilă înstrăinării bisericilor noastre în modul de până aici, prin dispoziția că adevă, în viitor, chiar dacă majoritatea credincioșilor ortodocși trece la altă confesiune, biserica are să se lase în posesiunea celor rămași în confesiunea veche. Acest § însă voia tot odată să sancționeze nedreptățile de până aici prin aceea că dispune mai departe că: stările de lucruri din trecut nu mai pot fi alterate. De aceea, dacă în vre-o cauză de depedare, până la 1 Ianuar 1848 odată s'a decis, sau nu s'a pus proces în curgere, aceea mai mult să nu mai poată fi adusă în discuție.

Ungurii însă ei înșiși n'au ținut seamă de dispoziția §-lui 7 din Art. XX/1843. Pentru că îndată ce după introducerea dualismului au ajuns la putere, procesele pentru acapararea averilor noastre bisericesti din partea «unite» s'au început din nou. Ear ministerul ungar nu numai că nu le-a oprit, ci din contră ministrul de culte prin ordonanța din 15 Ianuar 1873 Nr. 15473 li-a deschis carăș calea, dispunând ca procesele între «uniți» și «neuniți» pentru averile bisericesti să se poarte înaintea tribunalelor ordinare. Ear după ce aceste tribunale — cum se vede — n'au satisfăcut așteptările ultramontanilor și «unite», prin noua sa ordonanță din 3 Iunie 1883 Nr. 4102, ministrul de culte a revocat ordonanța din 1873 și a dispus ca procesele dintre «uniți» și «neuniți» referitoare la averile bisericesti, să se poarte în viitor înaintea forurilor administrative. Și aume, de la cel mai din jos for administrativ în-

cepând, să se poată duce apoi pe calea apelului până la ministrul de culte, așa ca acesta să decidă, în ultima instanță, în astfel de procese.

Pe temeiul acestor dispoziții nouă ale ministrului maghiar s'au reinceput atacurile asupra averilor noastre bisericesti. Ni s'a luat, din partea «unite», averea bisericii noastre din Bosna, pe bază că această parohie era introdusă în conscripția «unite» — de ei înșiși compusă — ca parohie «unită». Ear averile bisericii noastre din Esc ni s'au luat pe bază că parohul nostru de acolo a fost amăgit să treacă la «unire» și apoi el a făcut pe toți credincioșii noștri de acolo «uniți» — ori au vrut ori nu, — fără să se mai ție cont de formalitățile cerute de lege pentru treceri confesionale.

Cazuri de acestea s'au ivit negreșit și multe altele, pentru că organele statului și mai cu seamă cele administrative, favorizau pe «uniți». Ear glasurile prelaților și ocrotitorilor noștri răsunau de obicei în pustie.

Acum după ce a răsarit și pentru noi soarele dreptății, nimeni nu ne va putea socoti de răi, dacă, fără nici un gând de răsunare, vom pretinde ca *ceea ce este al nostru să ni se restituie* și să fim puși în posesiunea și proprietatea acelor averi bisericesti, care în cursul timpurilor, *pe nedrept și fără bază legală*, ni s'au înstrăinat. Astfel de cazuri sânt destule.

Intrebarea este acum: Care ar fi calea cea mai potrivită, prin care să ne validăm dreptele noastre pretensiuni?

FOIȘOARA

Ideea națională

— Conferință ținută de dl Octavian Goga în fața studenților universitari din Cluj —

(Urmare din Nr. 1—2, și sfârșit)

Perioada de după război cu lăncezeala ei ne-a împins într-o teribilă maladie, ni s'au bolnavit plămâni, domnilor, atacați în mod întempestiv de mazăre parazitare. Nimic nu poate învedere mai evident criza sufletescă în care ne găsim, ca faptul că secretul tiparului l'am pierdut din mână, a ieșit din familie, și a intrat în posesiunea altora. După pleida marilor gazetari cari prezentau o garanție intelectuală și morală pe seama publicului, negustorii analfați au acaparat ziarele și au preschimbant apostolia în tarabă. Un spirit nou s'a sălășluit deodată cu ei în ziaristica țării. Este mai întâi o absolută atrofie a sentimentului național. Adevăratele organe ale sufletului românesc pe care noi le-am aruncat de-apururi în cumbrăna istoriei ei nu le pricep și nu le propagă. Este, al doilea, o metodică îndrumare a spiritului public spre o alvie internațională, un ci-

nism necunoscut în analele noastre, o tendință de-a diminua prestigiul credințelor din străbuni, o nesocotire a valorilor dela înălțimea tronului regal până jos. Scrisul lor lasă impresia că sântem o societate priplă, fără rădăcini, oameni ai clipei fără morminte, un fel de țarg slobod în care toate sânt de vânzare. Adăugați la acestea nota anti-intelectuală, brutală inconștiență cu care se tratează toate problemele curente...

La lumina acestor dureroase costatări, întreb: este o asemenea presă un organ al consolidării noastre de stat? Este pentru raporturile noastre externe o oglindă reală a situației și pentru viața noastră de interior un stimul necesar?

Două exemple, domnilor, ca să vedeți unde sântem!

Câteva luni în urmă, la Lausanne, vă aduceți aminte, a fost o conferință interaliată la care a participat și România. Oameni politici ai tuturor statelor s'au întrunit să rezolve o mulțime de chestiuni pendente pe urma marelui război. Gazetarii i-au însoțit ca să prindă indicațiile lor și să le transmită fiecărei țări în parte, potrivit interesului special al fiecăruia. Delegatul nostru la conferință a fost ministrul de externe dl I. G. Duca, — cine credeți că a fost cancelarul autorizat al opiniei publice: dl Iacob Rozenthal...

Vă puteți imagina biata Românie, aliatul nostru plămădit din lacrimi și sânge în vijelia războiului, ce strănic și priceput susținător a avut în persoana abilitului director dela Dimineața și Adevărul... Mai mult, vă amintiți, întreprindul lup-tător întorcându-se în țară a publicat în gazetele sale un lung interview cu doctorul Rakowsky, delegatul Sovietelor, cu care, spunea dânsul, a avut lungi întrevederi. Stăruind, vă rog, cu o analiză de două momente asupra acestor interesante convorbiri pe malul lacului de Geneva: Rakowsky, revoluționarul, invectivându-ne țara și dl Rozenthal, democratul, spărând din răspurteri teza românească. Se găsește cineva care se doarmă liniștit, în credința că am avut un advocat bun?

Al doilea exemplu sugestiv și plin de o tristă semnificație. Astăvară, știți, au fost serbările aniversării morții mitropolitului Șaguna. Posteritatea recunoscătoare s'a închinat în cripta luminosului patriarh. La Râșinari douăzeci de mil de țărani, în frunte cu Regele, Regina și moștenitorii tronului, înconjurați de guvern și de fruntașii țării, s'au dus să-și plece genunchii. Am intrat în biserica amintirilor din copilărie șguduit în toată ființa mea. Nici odată nu mi-a fost dat să simt, cu o mai cutropitoare putere biruința ideii că în acele clipe, în colțul de strănă, la poalele iconostasului unde în fumul de tămâie

Prin proce-e imediate, așa cred-m, că nu am reuși. Pentru că aici ni-ar sta împotriva lungimea timpului, decând în cele mai multe cazuri averile ni s'au răpit și astfel am risca să fim respinși din motive de formă, fără ca fondul să se mai cerceteze și să se considere.

De calamitatea aceasta am putea scăpa pe altă cale. Și anume: *o lege votată de parlament prin care să fixează un termen preclusiv — să zicem de 3 până la 5 ani — în care toate comunele bisericesti să-și mai poată reclama bisericile și averile acele bisericesti care li s'au luat pe nedrept și pentru care actualii lor posesori nu pot dovedi un titlu just de achizițiune.*

Voarea unei asemenea legi nu este nici decum lucru extraordinar. Astfel de legi, cu mențiunea de a se putea cerceta și regula raporturi de drept și stări de lucruri din un trecut nelimitat, a adus și promulgat și parlamentul ungar atunci când în § 8 al art. de lege IX 1868 a spus ca toate cauzele referitoare la despărțirea averilor bisericesti dintre români și sârbi — dacă nu se face învoială — să se decidă printr-o judecatorie ordinară delegată de R-ge. Tot asemenea s'a dispus, prin art. XXV 1881 ca afacerile referitoare la biserici și averea lor și a fundațiilor litigante între credincioșii cari nu aparțin nici românilor nici sârbilor, să se decidă — fără *considerare la timpul de când ele datează* — printr'un tribunal special delegat de R-ge.

Pentru ce oare nu s'ar putea vota și de parlamentul român o lege analogă? Și de ce nu s'ar putea delega și de Maiestatea Sa Regele românilor unul sau mai multe tribunale, care să cerceteze și să reguleze nedreptățile din trecut? Mai ales că și Consiliul dirigent s'a fost ocupat cu ideea de a afla modalitatea care să facă posibil comunelor noastre românești și particulelor — năpăstuiți cu ocaziunea comasărilor și segregărilor — de a mai putea ajunge la drepturile lor. Durere, ideea aceasta salutară s'a abandonat; — de nu s'ar abandona și chestia revendicării averilor noastre bisericesti ce ni s'au luat în vitrege vremuri.

Reorganizarea cultelor prin noul buget. Din București se anunță: Prin noul buget al ministerului cultelor și altele cele trei direcțiuni generale ale cultelor au fost unificate în două mari direcțiuni: a cultului *ortodox*, și aceea a cultelor minoritare. Direcțiunea generală a cultelor catolice a fost desființată, repartizându-se partea romano-catolică la direcțiunea cultelor minoritare, iar cea greco-catolică la direcțiunea culturală.

Cultul unit a trecut deasemenea la direcțiunea culturală, care se va numi pe viitor direcțiunea generală a cultului unit, al statisticii și propagandei culturale.

Sinoadele parohiale ordinare

Sinoadele parohiale ordinare, conform dispozițiilor legii fundamentale a bisericii noastre, a Statutului organic, au în anul acesta în întreaga noastră provincie mitropolitană să se ocupe cu restaurarea organelor bisericesti, să aleagă membrii comitetelor și epitropiei parohiale și membrii sinoadelor protopresbiterale.

Dispozițiunile luate de Consistorul arhiepiscopiei noastre de Alba-Iulia și Sibiu cu privire la aceste alegeri le-am publicat în Nr. 1—2 al ziarului nostru.

În chestiuni de alegere sperăm că punctul nostru de mănecare este deplin cunoscut.

La orice alegere am stăruit și stăruim, ca alegătorul să procedă la urnă și să-și depună votul lui, cum îi dictează mintea și inima și răspunderea pentru votul, pe care îl depune în urnă.

Aceasta o pretinde partea educativă a constituțiunii noastre bisericesti.

Alegătorii noștri sânt destul de vărstnici și deci nu ne îndoiim, că își vor face datoria astfel, precum pretind interesele sfintei noastre biserici.

Afară de reconstituirea organelor parohiale, scopul întrunirii acestor sinoade chiar la începutul anului este, ca comuna bisericască să cunoască starea în care se găsește parohia, și pe baza acestor cunoștințe să poată lua dispozițiunile necesare în toate chestiunile avizate prin lege la competența sa.

Baza de acțiune pentru procederea ulterioară a sinoadelor parohiale este ra-

portul comitetului despre activitatea desvoltată în interesul parohiei în decursul anului expirat. Pentru aceasta bază să fie bună și reală, trebuie ca raportul comitetului să înfățișeze starea parohiei în mod cât mai exact, și anume să se arete în mod fidel și cât mai conștientios starea în care se găsește moralitatea publică a parohiei, în ce stare se găsește educațiunea și instrucțiunea tinerimii, în ce stare se găsește averea parohiei. Să se arete, ce a făcut oficiul, comitetul, epitropa parohială, și în genere comuna bisericască, pentru desvoltarea și ridicarea credincioșilor pe terenul cultural și moral.

Accentuăm cu deosebire partea acestă din urmă în aceste timpuri, când diferite secte și răzări periculoase caută să se furișeze în mijlocul poporului nostru, ca o ganele parohiei să ia în mâinile lor îngrijirea spirituală-morală a credincioșilor, și să nu se mărginească numai la rezolvirea chestiunilor curente.

Biserica noastră prin constituțiunea și autonomia ei, a luat mari angajamente față de popor, angajamentul de a fi faprice părinte al lui pe toate terenele vieții. Și deci parohia prin corporațiunile ei înstituite prin lege, are datoria de a supraveghea și a observa toate, a-i păstra intactă legea și credința, dătinile sale religioase și naționale, și a-l feri de toate influințele streine și periculoase.

Din cauza împrejurărilor grele în cari se afla biserica noastră până bine de curând, activitatea sinoadelor parohiale se mărginea la cenzurarea socotilor și la votarea preliminarilor anului curent, și prin aceasta își priveau activitatea lor de terminată.

Pe viitor nu ne este permis să ne mulțumim cu atâtea, pentru că mai presus decât banii și averea bisericii, ne sânt scumpe *sufletele* credincioșilor încredințate păstoririi noastre.

Raportul comitetului are să ne prezenteze o icoană fidelă a stării morale a credincioșilor noștri din parohie. Sa se arete dacă credincioșii cercetează regulat sfânta biserică și se împărtășesc cu sfintele taine, dacă vițiile și escesele în comună se împuțesc, dacă educațiunea

stăruiau până toate umbrele strămoșilor mei. Privirile mi se îndreptau aivite peste mulțimea corioasă, când dintr'odată, ca printr'un capriciu nebulan al simțurilor, mi-a apărut subt'anon figură aiventă și profană a unui așa zis ziarist, originar din Polonia mi se pare, expulzat din orașul din Regat și prăvălit recent în țară. Închisivi-vă, el venise nenorocit să reprezinte presa la groapa nemuritorului ariheru. Din condeiul lui trebuia să se desprindă praznicul nostru, tot misterul troparelor bizantine care ne legănuu atunci, toate tresăririle intime ale moșt niilor noastre active. El era chemat să le tălmăcească și să le multiplice într'o sută de mii de exemplare până în ultimul cătun, făcând educația maselor. Vă mărturisesc o profundă milă m'a desarmat în fața lui, o milă profesională, sârmanul volajor în ale tiparului, subiectul era așa de greu pentru puterile lui...

Am smuls aceste două pildă, ca să vedeți că suntem într'o ridicolă anomalie, în complex daltonism moral și într'o eclipsă a inteligenței. A combatte aceste exagerări, a cere revenirea la matcă, a predica normalizarea, e dator la fiedărui cuget onest. Pe noi nu ne va înfrica tipul micilor condotieri, cari vorbesc de huliganism când noi pretindem respectul talentului, sau de antisemitism, atunci când acordăm o plenitudine de drepturi tuturor cetățenilor, reclamăm pe seama noastră modelarea opiniei publice în spiritul tradițional al ideii naționale. Dacă n'am face acest lucru, dacă am îngădui să degereze presa dela apostolat la o întreprindere comercială robă capitalismului internațional, ar

însemna să scăpăm din mână diriguirea sorții noastre și să alunecăm pe povârniș. O astfel de prăbușire ne-a fost dat să vedem și să urmărim la vecinii noștri unguri, a căror presă dinvinte de război a fost cea mai clasică manifestare a gazetăriei industrializate. Confectionată fără nici o convingere, monopolizată de neofiti și aventurieri, schimbând în bani mărunți instinctele joșnice ale mulțimii, a cântat pe toate strunele: a făcut apoteoză unui război în care n'a crezut, ne-a călcat în picioare fără să ne cunoască, a fost reacționară cu Tisza, republican cu Károlyi, bolșevică cu Béa Kút și s'au găsit destul care în mod postum să afișeze simpatii interesate pe seama noastră.

Noi vrem să învățăm din pățania altora, de-aceia suntem în gardă și ne găsim unii care lămurim lumea cu toate desavantajele pe cari le comportă dușmănia necruțătoare a acestor îndrăzneți antreprenori de opinie publică la noi.

Presa însă, domnilor, e numai o latură a acestei tendințe de dărâmare care se afirmă tot mai sgomotos în anii din urmă. Fenomenul e mult mai complex și mai îngrijitor. Ziarul apare ca un fel de anticameră a artelor și literaturii, de-aceia din coloanele lui se poate descifra năzuința unei penetrații adânci în domeniul creațiilor artistice și literare. Musafirul de care vă vorbeam nu se mulțumesc să rămâne în serviciul bine retribuit al actualității, el cer cuvânt acolo unde se spun verdictele definitive ale sufletului nostru. Iată un teren mai inofensiv, de pildă, unde ne-au năvălit oaspeții cu producția lor exorbitantă: Este pictura. Dacă vă duceți la București

vedeți asiăzi în toate părțile expoziții de tablouri ale unor artiști cu nume exotice cari s'ar putea întâlni tot așa de bine și la Kaikatte și la Fialdelia și la Breslau. Credeți, că în aceste expoziții nemiluită se deaștește ceva din misterul lui Origorescu, profilul țărancilor noastre, poezia apusurilor de soare din munții Vrancei, mesteceții lui tremurați în zarea de toamnă, sau carul cu bol al minunatului povestitor dela țară? Esie aierul românesc al lui Luchian, particulara duoșie a florilor lui, care sunt florile noastre în cel mai gingaș curemur al petalelor? Nimic din frumosul specific cu care ne-am străduit noi să completăm o simfonie a universalității. Sunt pânze zugrăvite de penel străin, de o retină care vine din altă lume. Am remarcat cu deosebire cum peisajul este căzut în desuetudine la acești nou-veniți, cărora tainele naturii nu li se devesc și cărora nu li s'a spovedit nici un copac din pădurile noastre, în schimb avem un gen a căru supraproducție prezintă o efflorescență bolnavicioasă: e caricatura, domnilor. În-fapturile bastarda a artei, în cumetrie cu gazetăria, brodând pe impresii fugitive și de suprafață, se înruște cu apăsătoare acestor firi vagabonde care nu se fixează nicăieri. Nu e însă nici spiritul galic cu vivacitatea lui elegantă și generoasă, nici umorul anglo-saxon cu sâmbatoasă lui ingenuitate grotescă, nici râsul românesc plin și sonor, în galeria nenumăratelor inselării zilnice. Mi-aduc aminte, astă-vară, când cu serbarea eroului necunoscut, din prilejul celor două minute omagiale în amintirea mortului, un ziar bucureștean publică o caricatură a unui ce-

și instrucțiunea tinerimii este corespunzătoare și se face în spiritul bisericii noastre.

Se înțelege de sine, că toate aceste chestiuni trebuie tratate în mod obiectiv și cu toată bunăvoința, făcându-se și modulul propunerii cu privire la remediile de îndreptare.

Ne-am ținut de datorința a aminti acesteia acum, când sinoadale parohiale au a îndeplini o dispozițiune a legii, pentru că vedem sosit timpul, ca parohiile noastre să desvâltoie mai multă activitate în cadrul competenței normate prin Statutul organic.

Crăciunul nostru și unele ziare. Presa care stă mai mult în serviciul evreilor — deși scrisă românește — decât al creștinilor, a publicat la Crăciunul de acum, ca și în trecut, articole ce ogîndesc credința evreilor despre Mântuitorul nostru. Astfel a făcut și ziarul semit din București *Dimineața*: e treaba lui și a cetățenilor capitaliei, cari îl citește. Noi, din Ardeal, trebuie să regretăm în deosebi faptul că în același număr al pomenitului ziar se tipărește un articol, scris anume pe seama gazetei evreiești, din partea I. P. Sale Mitropolitului primit al țării.

Scrisoarea Mitropolitului primit Miron Cristea din *Dimineața* a produs mare bucurie evreilor, și a produs impresie dureroasă în sufletele creștinești dela noi, care nu pot înțelege asemenea colaborări.

„Dar un lucru trebuiește“

De serbătorile Crăciunului a scris în *Guardian*, Primatul Angliei o enciclică ierarhilor anglicani în chestia reunirii bisericilor creștine.

O nobilă inspirație pentru serbătorile Crăciunului ce predispu lumea spre pace și spre meditare asupra cănării îngerești, care a răsunat deasupra peșterii și a ieslii, unde era culcat noul împărat al împărăției dragostii și vieții.

Vestea acestei scrisori a umplut pământul. O dăm și cititorilor noștri în traducere. Documentul ne dă prilej să-l însoțim de unele reflexiuni.

Lumea după război nu s'a ales numai cu spasmiile materialismului, ale edonismului și ale furiei de distrugere. Eață că svăcnește din adâncimi o nouă energie a refacerii sufletești prin biserica lui Hristos,

care vrea să strângă mădularele reșete și frăției creștine să-i pue niște baze cu mult mai largi decât cele cunoscute până azi.

Scepticii și ateistii în fața acestui fenomen au prilej să mediteze căle resurse neheluite stau la îndemâna slujitorilor lui Hristos, și cât de mult trage în cumpănă harul divin pentru apărarea idealului religios în lume.

În toate locurile există probleme bisericicești domestice, cari așteaptă o grabnică soluționare, dar mai pe sus de toate — un lucru trebuiește — care nu poate fi amânat și nu poate fi luat de pe primul plan al celor mai nobile preocupări și anume: înlăturarea piedecilor către unirea creștinilor.

Spre realizarea unirii, negocierile dintre biserici nu pot evita întrebarea: «Care este adevărul», și acesta nu poate fi făcut obiect de tăgăduială.

Arhiepiscopul anglican a indicat criteriile teologilor din secl. XVI—XVII pentru restabilirea adevărului. Acela îndumna la sf. Scriptură și la sf. Tradiție.

De astădată curentul nu se mărginește numai la discuții academice, ci are și latură practică cari interesează masele credincioșilor.

Schimbarea ce poate rezulta din acest curent ne face să ne gândim la aceea din zilele căderii împăriei romane.

Optimiștii se angajează cu acțiunea și cu rugăciunea la realizarea acestui ideal. Succesul?

Acesta vine dela Dumnezeu, după ce omul își va fi dat întreagă contribuția sa.

Tr. Scorobef.

Scrisoarea Primatului de Canterbury

către ierarhii bisericii anglicane

Palatul Lambeth
La Crăciunul anului 1923.

Scurte Arhiepiscopice,

Mai bine de trei ani au trecut dela Conferința de Lambeth din 1920 și mi s'a spus din multe părți, că ar fi bine să trimit ierarhilor bisericii noastre o scurtă dare de seamă arătând în ce situație este — după cum o vedem noi, chestia reunirii, care ne-a preocupat în acești trei ani.

Această scrisoare n'are caracter strict oficial. Este mai mult un rezumat concis al privirii

mele asupra «curentului» judecat dintr'un punct de vedere favorabil. Mă vei ierta, dacă de dragul înțelegerii voi porni într'un ton foarte familiar.

Apelul de Lambeth

I. Plecăm dela Conferința de Lambeth din 1920. Raportul conferinței și mai ales: **Apelul** către toate neamurile creștine, adresat de noi toți cu mare însuflețire, precum *Vaduceți amin'e*, s'a tradus în multe limbi și s'a răspândit în multe țări. Toți ierarhii anglicani au avut mandat din partea conferinței să intre în legături cu corifeii confesiunilor din preajma lor. În afară de aceasta, am avut fericirea să trimitem apelul căpeteniilor bisericicești ale diferitelor biserici din lume, și câte răspunsuri am primit din toate colțurile lumii, din Orient și din Apus, dela confesiuni de limba noastră, dela confesiunile din imperiul nostru și de peste mări depărtate, toate în unanimitate au fost aflate, ba unele chiar entuziasmate și de cele mai bune speranțe.

Câte s'au făcut în acești trei în interesul reunirii, dacă nu se atribuie totul numai **Apelului** nostru, cel puțin substratul celor întreprinse este în **Apel**.

Conferențele cu bisericile independente

II. Trebuie să-ți reamintesc, că la câteva săptămâni după lansarea apelului către diferitele biserici libere s'au stăruit o serie de conferințe la Lambeth între căpeteniile Ununii evanghelice și un număr de episcopi anglicani. Am impresia — fără să esgerez — că aceste conferințe, în ce privește compoziția, caracterul și scopul lor sânt fără precedent în toată istoria bisericii din țara noastră. A-hiepiscopul de York a purtat isonul tuturor discutiunilor și nu pot din destul să-ți exprim mulțămirea întregii biserici pentru înțelepciunea, competența și răbdarea ce a avut cu marele număr de persoane cu care a discutat o multime de probleme, cu atâtea laturi și să-i aducă în fața adevărului.

Ți aduci aminte, că primul raport despre subiectele discutiunilor și despre rezultatele, la care s'a ajuns în aceste conferințe, a apărut în Mai 1922 sub înscăltura noastră, a celor doi arhiepiscopi și a președintelui Consiliului federal.

El tratează despre natura bisericii, a preoției și despre locul crederii în biserica unită și a fost publicat de Societatea pentru propagarea cunoștințelor creștine (S. P. C. K.) sub titlul *Unitatea bisericii*. Pe baza acestui raport și în cooperare cu Consiliul federal, noui conferințe s'au ținut despre: Starea preoției în bisericile evanghelice existente.

Membrii anglicani ai conferinței, după discuții repetate cu reprezentanții bisericilor evanghelice și între olaltă, am prezentat un memorandum mai lung relativ la acest subiect, pe care l'am înaintat Consiliului federal, la care în Decembrie s'a publicat răspunsul, cu punctul de vedere al bisericii evanghelice și cu dorința exoresă de a continua conferințele începute. Toate

tăiean exasperat că bărbierul nu i poate trage maseaua, un fel de penibilă grimasă pe socoteala scriului... Vă spun sincer, dela rânjetul magic al lui Shyock nu țin minte să mai fi înregistrat o senzație atât de desăgreabilă și tulburătoare.

Tărâmul de desăgreare intelectuală însă care ne apare mai asaltat astăzi de influențe străine pe urma unei invazii din afară e în literatură. Aci e sanctuarul unde se păzesc tabelele legii, manifestarea unui popor desăcăt de fluctuațiile vremelnice, cum am zice, raportul lui cu eternitatea. Literatura noastră ca și în alte părți a fost în trecut încarnarea vieții din acest colț de umanitate, oglinda strălucitoare a unui neam, o literatură națională. Deschideți orice pagină din cărțile lui Eminescu, Coșbuc sau Delavrancea și veți vedea, toți care ați răsarit din pulbera acestui pământ, că este un sentiment familiar care vi se pune în față, o atmosferă cunoscută care vă învalui, stănește acasă în lumea lor de simțiri și imagini, vorbiri voi înșivă, trecutul și viitorul vostru: sinteza neamului. Literatură națională înseamnă a prinde într-o formă artistică criteriile specifice ale diferențierii de suflet, gama distinctivă a unei plămădelt etnice. Literatură națională e creațiunea amintirilor autorii, fiindcă în scrisul lor cer cuvânt adevărurile noastre. Ceiți o strofă din Eminescu și veți găsi în ea morbiditatea intelectuală a noastră dela sfârșitul veacului trecut, ceiți «Nunta Zamfirei» și vă vor încununa plăsmuirile mitice ale fantaziei populare, pe când «Sultânica» lui Delavrancea vă arată ce doruri

pălpăie la vatra țărănilor munteni și din ce fermec se îmbină idilele lor rustice... O înălțare firească leagă într'un mănunchi unitar și armonice aceste sbucniri răsărite de lumină, dându-ne totă împreună tabloul a ntelic al românismului. Mai este ceva. În istoria literaturii noastre moderne se poate deslăși o continuitate de spirit normală, generațiile se succed trecându-și din mână în mână moștenirea lor intelectuală. Dincolo de lozincile epocii care se schimbă și cad, există un substrat de înrudire în cursul vremii de la culme la culme: e ritmul permanent și invariabil al rasei.

Domnilor, un aspect nou și straniu se ivește pe câmpul literar în vremea din urmă la noi. Firul legăturii cu ziua de ieri s'a pierdut și clișee de import tulbură ierarhia valorilor consacrate. E o producție hibridă pe care o văd prin colțuri de reviste, pagini de poezie vapoasă, o ciudată psihică literară cu diverse etichete exotice: expresionism, dadaism, Rabindranath Tagorism... E o atmosferă mocnă în care speciale sonorități de cuvinte se prind într'un dans macabru gătuind subiecții. Firește leit-motivul cu nosenut al solului nu se mai întâlnește, țărâmul a dispărut demult ca obiectiv literar, nu mai vorbeste nici câmpul nostru, dar nu mai e nici ecoul pasiunilor care ne chinase pe noi... Este un fenomen curios de desădăcinare artistică, o sbaterie spontană dela toate legile evoluției. În mijlocul acestui cor de cântăreți cu desonanțele lor, splendorile trecutului recent apar depășate. Coșbuc, mort acum cinci ani în floarea vârstei, pare a avea vârsta lui Homer cu tot uraganul creațiilor

lui epice. Îmi veți permite să vin cu o mărturisire de ordin personal. Când cineva din delectorii mei, unul care mi-a făcut concesiunea de a admite că m'am răposat încă, mi-a aruncat ca o fulgerătoare ironie porea de «bătrân poet», a avut perfectă dreptate Concepționalitatea căreia mi-am supus eu tot vârful de gânduri, o socotesc un anahronism în acest ansamblu de stridente psalmodii contemporane, singura mea mângâiere e de-a-mi căuta un acord cu trecutul nostru și cu valorile necontestate din alte părți. Mă întreb în-ă, care e taina acestui salt vertiginos, ruperea bruscă cu toate tradițiile? Cinci sau zece ani cu tot bagajul lor de transformări contează în desvoltarea sufletească a unui popor ca o perioadă care poate justifica o complicație schimbare de mentalitate? S'a elaborat în acest timp scurt o nouă zestre intelectuală fără nici un punct de sprijin în hrămantarea de ieri? Sau, poate avem a face cu un fenomen de mimetism literar, cu formulele înstăpânite grabnic prin transmisiunea unei civilizații cu care neînrudim? Nu cred, nici una nici alta. Evoluția de spirit e o undulație euritmă, cultul tradiției și în literatură apropiate e mai evident ca ori când. Explicația o văd mai simplistă și mai dureroasă. Sânt oasprile, domnilor, care după ce au pus stăpânire pe presă, se instalează și în literatură. Sânt interpușii dintre noi și trecut, cei mai antipatici mișii din zilele noastre. Nu mi-a trecut nici odată prin gând să admit o imobilitate de spirit în artă, să justific scleroza literară, nici să propovăduiesc o estetică conservatoare. Dimpotrivă, îmi dau samă că în republica libertății

aceste documente au apărut într-o broșură a Societății pentru propagarea cunoștințelor creștine, sub titlul: *Reunire, Raportul conferinței de Lambeth și bisericile evanghelice*. Pe lângă acestea eu am ținut vorbire despre: Unitatea creștinilor în conferința Metodistilor, la Bristol, din anul acesta, iar arhiepiscopul de York a comentat Apelul în congresul anual al Uniunii Baptiștilor, al bisericilor presbiterane din Anglia și în conferința metodistă. Toate aceste biserici întocmai ca și altele au adus hotărâri în favoarea Apelului. Conferința metodistă a adus hotărâri importante de identificare cu noi.

Bisericile scoțiene.

III. În Scoția, biserica Scoției și biserica unită-eva ngelice din Scoția sânt pe calea cea mai sigură a unirii și stăm în preajma începerii legăturilor formale dintre noi și ei, pentru care ei s'au declarat că stau gata. Deocamdată, am avut onoare să tratăm cu Primatul bisericii episcopale din Scoția și cu episcopul de Peterborough în sino-dele lor bisericești, despre raportul conferinței de Lambeth și fiecare biserică, încredințând câte o comisie a redactat răspunsuri «fratere» la apelul nostru.

După toate acestea, ni se pare că avem tot dreptul, dând mulțumită atotputernicului Dumnezeu să primim această situație cu o justificată bună nădejde.

Nu mai există nici o îndoaie, că toți corifeii din toate părțile precum și persoanele cu răspundere, clerici și mireni, din toate bisericile sânt ca nici odată animați de dorința de a prezenta reciproc pozițiile lor și au perspectiva apropierei înțelegeri.

Cei de peste mare salută apelul.

IV. De la cei de peste mare sosesc mereu la Lambeth, dela mitropolii și pe altele căi adrese însușite pe urma apelului către toate neamurile creștine, atât dela bisericile ierarhice cât și dela comunități fără ierarhie.

Să vă amintesc numai câteva: În India sudică sânt tratative avansate între biserica protestantă-unită și între biserica anglicană. În America, o muncă spornică îndeplinește Conferința mondială de credință și organizare, tratând cu membrii multor biserici aflate în Statele unite. Am mare încredere în știrile primite din Australia de la conferințele din Sidney, ținute între al noștri și presbiteriani, metodisti și congregaționaliști. Și așa putea să înșir și mai multe.

Am impresia că aproape peste tot pământul unde sânt revarsăți Anglicanii: În Canada, Australia, Noua Zelandă, Africa ostică, Africa apuseană, în Spania, China, în Egipt, Palestina și în multe părți de pe continentul european s'au stăruit, în acești trei ani un nou duh de înfrățire cu dor de înțelegere și de cooperare la opera de suprem ideal creștin.

V. Să nu se uite, că biserica svediană a adus din a sa parte o hotărâre străbătută de

un larg spirit înțel-gător față de hotărârile de Lambeth. În Sept. 1920 episcopul de Durham și cel de Peterborough fiind invitați de arhiepiscopul din Upsala, au luat parte la ceremonia consacării a doi episcopi svedieni în catedrala din Upsala. În April 1922 episcopii bisericii svediene au publicat un lung răspuns la hotărârile noastre în revista: «Theology» din luna Iulie 1922 a S. P. C. C. (societatea promovării cunoștințelor creștine).

Biserica orientală *)

VI. Trece la Biserica orientală și la legăturile noastre de acolo. După cum își aduci aminte, am salutat în mijlocul nostru în conferința de Lambeth din 1920 o delegație importantă, trimisă oficial de către patria-hatul din Constantinopol și delegația a ținut ședințe împreună cu o comisie anume instituită de noi. Întorcându-se acasă delegația a prezentat sf. Sinod un raport, care s'a tipărit apoi în *The Christian East*, pe luna Martie 1922. Acest raport este un document important, care scoate la iveală o mulțime de chestiuni interesante. Cu o parte din ele a fost invitată să se ocupe comisia pentru bisericile orientale ca instituite pe baza hotărârilor conferințelor de Lambeth anterioare.

De odată cu acest raport a apărut un tratat despre: «Preoția anglicană» de fostul profesor Komnenos (I), unul dintre cei mai distinși teologi ortodocși, care încă făcea parte din delegație. În acest tratat erudit validitatea preoției anglicane e pe deplin dovedită. Și precum este bine cunoscut în August 1922 patriarhul și sf. Sinod al Constantinopolului au dat o declarație oficială despre preoția anglicană, în formă de scrisoare a patriarhului Meletie IV către mine.

Acest document constată că «În ce privește biserica ortodoxă gradele confesiunii anglicane episcopale ale episcopilor preoților și diaconilor, posed aceeași validitate ca și gradele ce posed bisericile: romană, veche catolică și armeană, fiindcă cuprinde tot ce e esențial și se consideră indispensabil prin punct de vedere ortodox pentru recunoașterea «Charismei» darului preoțesc moștenit dela apostoli». Declarația o a comunicat în ședința din Canterbury a sinodului din Februar. *) Și i am explicat înțelesul și limitele într'un discurs, care a fost tradus în grecește. Adresa e publicată în englezește și grecește într-o broșură. Declarația de Constantinopol a fost semnată mai apoi și de Patriarhul Ierusalimului și de biserica Ciprului.

VII. Acestea nu sânt lucruri mici în istoria modernă a bisericii lui Hristos, și mă vei

*) Despre aceasta publică S. S. arhimandritul I. Serban: Biserica Ortodoxă în Nr. 14 de pe Noembrie o dare de seamă amănunțită: Relațiile dintre biserica ortodoxă și cea anglicană, pag. 1053-1058.

**) Despre acest raport mai pe larg în Biserica Ortodoxă.

ieria dar trebuia să le încrez în această ordine. Un volum e sub tipar având titlul: Documente relative la unirea creștină 1920-23 (tipografia universității din Oxford), în care se dau nu numai rapoartele și documentele la care m'am referit, ci și altă informație privitoare la acest subiect.

(Va urma)

Cuvinte regale

După serviciul divin dela Mitropolia din București, în ziua de anul nou, cu prilejul recepției în palatul mitropolitan, *M. Sa Regele*, mulțumind pentru urări l. P. S. Sale mitropolitului primit și primului ministru, a zis și următoarele:

Am pentru anul care începe, nădejdi și mai frumoase în opera de consolidare. Sper că în curând această operă ne va duce în adevăr acolo, unde merită țara noastră după atâta trudă. Însă, pentru ca ea să se desăvârșască, trebuie să se unească toate energiile, din toate direcțiunile. Trebuie ca fiecare cetățean să fie conștient, că orcât de mică ar fi contribuția lui, nici una nu este inutilă pentru prosperarea neamului. Să nu uităm că, pentruca sămănța culturală să rodească, ogorul trebuie să fie bine pregătit. Inima poporului primește orce pregătire și conducătorii lui au datoria să i-o dea. Să sperăm că în anul acesta vom face un însemnat pas înainte. Să dea Dumnezeu ca noul an să fie de mare ajutor pentru țară.

Cărți școlare oprite

Un ordin ministerial trimis inspectoratelor școlare la sfârșitul anului 1923, cum ne spune în școala din 12 l. c., interzice introducerea în școalele secundare a manualelor de religie *Istoria bisericilor creștine universale* de dl. I. Georgescu și *Noțiuni de istorie, liturgică și constituție* de dl. Nicolae Brânzău, de oarece cărțile acestea «conțin — zice hotărârea ministerială — idei vătămătoare statului și bisericilor noastre».

În urma acestei hotărâri, — cât se poate de firești față de tipăriturile care își puseseră de țință otrăvirea sufletelor tinerimii școlare, — Unirea de sine înțelese își toarnă focul indignării împotriva ministrului și a bisericilor ortodoxe.

Din aberațiile monitorului de pe Târnave, eată câteva: «Cărțile excepționale din partea ministerului nu cuprind pasul vătămător nici măcar la adresa ortodoxismului». Observăm, la această nouă pălmuire a adevărului, că tocmai

de gândire revoluțiile sânt creatoare, ele purifică și fecundă. Dar să mi fie îngăduit ca în numele credinței pe care-o am că un patrimoniu literar și artistic este suprema a unui neam, eu să apăr prerogativele sângelui și să deplor ori ce infiltrație inoportună. Dacă în viața politică, noi care avem o concepție de toleranță civilizată nu vom contesta nici odată drepturile asigurate prin legăturile noastre internaționale, dacă pe seama tuturor minorităților etnice stăm pe baza absolutei egalități cetățenești, unitatea noastră de suflet vrem s'o menținem ferită de promiscuități disolvante. Iată de ce stăm la poarta moștenirii de veacuri în postură de privileghe și vrem să marcăm bine granițele noastre intelectuale pe-acest petec de pământ, pe deplin conștienți că în ziua când tolerăm invaziile sufletești, bălăla noastră este iremediabil pierdută.

Domnilor, v'am vorbit de valori abstracte, de inponderabile care după judecata mea determină mai hotărât existența unui neam. Ar fi poate de dorit, ca în fața dvoastră să fiu dublat și de-un om al raționamentelor materiale care ieșind din acest domeniu al abstracțiunii să vă dea strigătul cifrelor, să vă vorbească de o penetrație a străinilor la noi, de năvala sutelor de mii care fără nici o legătură s'au așezat aici ca un flagel economic, de schimbarea radicală a raporturilor de proprietate în favoarea lor, de deșpoierea pripită a pădurilor noastre, de farsa sinistră a așa ziselor naționalizări pe tărâmul industrial și al finanțelor și, ce e mai trist, de noul aspect demografic al țării, care se modifică zilnic împotriva intereselor ro-

mânești... Atunci ați vecea că un tragic paralelism se menține între noменele de ordin moral și material și că lăncezeala în fața acestor manifestațiuni, actuala inerție, echivalență cu-o dureroasă criză a ideii naționale.

În fața situației numeroase întrebări ni se înfig în conștiință și cer un răspuns. Sântem noi un popor minor, o pământădeală inferioară menită să creeze numai platforma pe seama altor seminiți de aleși? Sântem sclavii, predestinați să ducem cu sudorii de sânge bolovanii la piramidă, pentru ca din vârful ei să stădeze alții eternitatea? Este statul român o capricioasă improvizare a istoriei universale, fără posibilitatea de-a salva interesele rasei dominante?

Tot atâtea puncte de întrebare care opresc lumea în loc în timpul din urmă la noi și neliniștesc sentimentul obștesc. Nu e, cum s'a zis de către pescuitorii în apă tulbură, o pornire de xenofobie a societății românești; e un gest de apărare. Dvoastră, studenți, prin instinctul suveran al tinereții, prin impulsul de idealism al vârstei și prin acel spor de simțire care e apănajul firesc al generațiilor viitoare, ați sesizat o primejdie și v'ați pus de-a curmezișul ei. Nu vă văd ca pe niște suflete înguste refractare la ideile de progres, ci ca pe-o expresiune nefăcșită a unui neam întreg. Zece mii de băieți, smulși din mijlocul poporului, reprezentând toate clasele sociale, abucumându-se de-acelaș crez în munca lor intelectuală, nu pot însemna un caz de demență colectivă. Că aveți și lozince greșite, se poate, dar inspirația dvoastră e din ogașa normală a trecutului nostru, sânteti ideile

națională în marș, noul popas pentru ziua de mâine. Ca și noi cei de odinioară, care acum douăzeci de ani înțel piviță dela Budapesta prin instinct am resimțit pulsul vremii și ne-am fanatizat de bătăile lui, tot astfel dvoastră astăzi aveți înțușia realității... De sigur, potrivit împrejurărilor schimbate, nu vă comprimați entuziasmul și revolta într-o conspirație subterană ca noi acolo pe malul Dunării, ci ieșiți la largul strigându-vă credința, dovedind prin acest strigăt numai un prolog al operelor constructive de mâine, dorința de-a introduce în atelierul activ al neamului forțe creatoare.

În acest chip mi-a apărut mișcarea dvoastră desăcătă de orice exagerări trecătoare și mai ales liberă de multe acuzații meschine ce vi s'au adus din partea elementelor subversive care au avut toată înțelegerea pentru o întreagă galerie de criminali și o jignitoare rigiditate pentru dvoastră. Când v'ați ivit așa abucumăniți și când am înțeles că din diverse motive sânteti aproape orfani cu altruismul vostru generos, în sufletul meu, ca o rază întârziată a tinereții care s'a dus, mi-a încolțit o pornire de apropiere prirentăscă sau de curată frățietate...

Cercându-mi conștiința, trebuie să vă spun că nu sânt un răscolitor al urii, fiindcă întreg capitalul meu de ură s'a topit în flăcările parajului lui Infricoșat de ieri... Cataclismul cu cortegii lui de nenorociri mi-a desvelit mai bine ranele omienii și m'a împins spre ceata tuturor care caută tămăduirea lor. Când mai anul trecut, la Paris, pe vremea congresului de pace, într-o societate de literați și filosofi, un bătrân gândi-

ziarul *Patria*, care stă așa aproape de Blaj, scoase la iveală prim articol, declară în literă curativă: «A scris deci și a lucra (în manualele) împotriva intereselor bisericii ortodoxe române, nici pe departe nu înseamnă a propaga ideile vătămătoare statului». Cărțile acestea scolare, zice el, Unirea, puse în serviciul bisericii greco-catolice, «și mai pe sus de toate în același adevarul» (?) «nu puteau să facă apologia unei răcirii (și) atât de păgubitoare pentru tot rostul românismului pe aceste plaiuri, cum este ortodoxismul»...

Așa vorbește *Unirea*, și tot așa vorbește manualele tendențioase de istorie bisericească, pe care le ia în apărare, — împotriva unui ordin pe deplin îndreptățit, — punându-le (fără nici o frică de ridicol) alături «Cronicei marelui Șnaici», prigonit pe vremuri din partea ungarilor și-a episcopului dela B. j... Mai rar aștia istețime la confrății cari refuză a veni la sentimente mai bune și mai românești.

Boboteaza in Sibiu

Praznicul: Arătării Domnului s'a ținut la Sibiu cu o ceremonie impresionantă. A slujit I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae înconjurat de Preacucernicii: Matei Voileanu, Dr. Stroa, Dr. Căciunescu, Dr. Stan, Tr. Scorobet, I. Dăncilă, I. Beletu, și V. Nistor, ear diaconi: D. Antal și V. Bucur. La ora 11 tot publicul din catedrală în frunte cu corpul ofițeresc și cu reprezentanții autorităților din loc au urmat în piața Regele Ferdinand pe I. P. S. Sa. — În Piața mare unde se ridicaseră trei mari cruci de blocuri de gheață, s'a făcut sfințirea apei. Corul mitropoliei a dat răspunsurile liturgice. Muzica militară a întonat: Imnul regal la pomenirea numelui M. Sale.

Pe urmă a fost botezat întreg publicul imens din Piața mare ear la 12 ore același public a însoțit pe I. P. S. Sa până la catedrală unde s'a încheiat partea bisericească a serbării.

for m'a întrebat, dacă nu e sosită vremea unei înfrățiri generale a muncitorilor intelectuali de pretendenți pentru a combate bolșevismul moral și a salva valorile umanității, mi-am permis să răspund următoarele: «Ieri nu eram pregătit să lătesc pentru un asemenea efort, fiindcă de câțiori mă cheamă îndemnul largi umanitare, între umanitate și mine eu simțeam paravanul unui jandarm ungar care cu atitudinea lui mă făcea să recad în clocotul protestării mele singulare și să mă nămolesc în ura care atâță și diferențiază. Astăzi paravanul a căzut, nu mai simt nici un obstacol, vreau să plutesc în plin umanitarism, — cu-o singură condiție: să fiu în luntrea mea și să iau toate măsurile să nu mă înec.»

Ideia națională, domnilor, e luntrea cu care plutim noi și din care dorim să îngrăstrăm curentele mari de simțire universală. Mai mult ca ori când, românismul, dacă se silește să ia măsuri pentru a nu fi înghițit de valurile dimprejur, trebuie să înțeleagă acest adevăr. D-voastră, cum vă văd eu, sânteți vestitorii resurrecțiunii de mâine, când poporul nostru întreg biruindu-și toate bolile ereditare se va înălța toș pe deplin având o viziune clară despre misiunea lui. «*Scripte băieți, scripte*», — spune odinioară apostolul Heliade, — simțiți, băieți, simțiți ideea națională, îndrăznesc să vă zic eu, dacă vreți să faceți din tineretea voastră un titlu de mândrie pentru tâmpile cărunte care v'așteaptă, și dacă mai târziu, când domesticii de viață, privind înapoi, vreți să puteți repeta cu poezia, în toată seninătatea lui reconfortantă, duosul refren:

Și eu am fost în Arcadia!

Protopresbiterat nouă

Fiind protopresbiteratul de pe teritoriul arhiepiscopiei noastre de Alba-Iulia și Sibiu, prea mari, cu câte 30. 40 și 50, ba și peste 50 parohii, și având în vedere mai ales îngrijirea de viață sufletească a credincioșilor noștri, — la propunerea Consistoriului, — Sinodul arhiepiscopiei a decretat a se înființa patru protopresbiterate nouă: al Băiței, Jiului, Oltului și Târnavei mar.

Dintre acestea s'a organizat și s'a început activitatea cu 1 Ianuarie a. c. pe teritoriul protopresbiteratelor Deva, Făgăraș, Sighișoara și Zărand protopresbiteratele: Băița, Oltul și Târnava mare.

Publicăm în cele ce urmează arondarea cea nouă a parohiilor după protopresbiteratele amintite:

Protopopiatul Băița: Băița, București, Călnel, Crăciunesti, Curechiu, Dealul Mare, Fizeș, Măgura, Hățăgani, Nevoș, Orminda, Peștera, Rovina, Săliște, Seliștioara, Șesuri, Scroafa, Treștia, Vălișoara, Podele.

Protopopiatul Deva: Almașul mic, Almașul sec, Băcia, Băpotoș, Bărcă-mică, Bărsău, Bejina, Biscaria, Boholt, Călnel-de-jos, Cărnăți, Cerțișul de sus, Chergheș, Chisegda, Cristur, Deva, Fărnădia, Hăruș, Hondol, Leșnic, Noșag, Sântandres, Săcămb, Simeria, Șoimușul Mureșan, Suligete, Tâmpa, Varmaga, Vulceș.

Protopopiatul Făgăraș: Brelean, Boholt, Breaza, Calbor, Cincșor, Drăid, Făgăraș, Gălați, Hureș, I. sa, Ludisor, Luța, Rodbav, Rucăr, Sămbăta-de-jos, Sămbăta-de-sus-apuseană, Sămbăta-de-sus-răsăriteană, Voila, Voivodenii-mari, Voivodenii-mici.

Protopopiatul Mediaș: Agărbicium, Ațel, Brateiu, Buzd, Chesler, Coșca-mică, Dărlor, Frăuș, Hașag, Idiciu, Mediaș, Moșna, Motșdorf, Nemș, Păuca, Richisdorf, Șardorf, Șelcama, Șoala, Steneș, Tapu, Vesend, Vorumloc.

Protopopiatul Oltul: Berivoi-mari, Berivoi-mici, Comana-de-jos, Comana-de-sus, Căciulata, Grid, Herseni, Mărgineni, Măndra, Părau, Perșani, Recea Telechiș, Răușor, Șercaia, Șercaia, Șinca nouă, Șona, Toderița, Veneția de jos, Veneția-de-sus.

Protopopiatul Sighișoara: Andrașfalău-român, Bodogaia-de-jos, Boiul mare, Brău mic, Criș, Dăia săsească, Feșeg, Ferihaz, Galomfalău mare, Hașfalău, Hendorf, Meșindorf, Reșdorf, Șeș, Șard, Șarpotoc, Saschiz, Sighișoara, Telița, Trapold, Vidacutul-român, Zoltan.

Protopopiatul Târnava mare: Alma, Beș, Bărtan, Coșca-mare, Dupușdorf, Elisabetopol, Ernea-săsească, Holghilg, Hundorf, Șaros, Șm g, Criș, Daneș, Felta, Hetur, Iacul-român, Laslea mare, Malencrav, Nadeșul săsesc, Noul-săseș, Selișul mare.

Protopopiatul Zărand: Birtin, Blăjeni-Criș, Blăjeni Grosuri, Blăjeni-Piași, Blăjeni-Sat, Brad, Buceș Vulcan, Bulzești-de-sus, Bulzești-de-jos, Caraci, Căstăuș, Cebea, Crăciuri, Dupăpeatrăsat, Dupăpeatră, Valea-Prăcurii, Grohot Juncul de jos, Lunca, Luncoiul de jos, Luncoiul de sus, Mesteacă, Mihăleni, Potingani, Prihodite, Ribicioara de jos, Ribicioara de sus, Răbița, Rășca, Ruda, Stanja de jos, Stanja de sus, Tomnatecul de jos, Tomnatecul de sus, Tărlățel, Vaca, Valea Brad, Zdrăpș.

La protopresbiteratul Jiului, care este acum în organizare, se vor incorpora o parte din parohiile tractului Hațeg.

A apărut

Calendarul Bunului Creștin pe anul 1924

Se vinde la **LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ în SIBIU**, și la alte librării. — La cererile prin **MANDAT POSTAL** se va adăuga 5 Lei pentru porto și recomandat.

Nou abonament

Cu 1 Ianuarie v. 1924 deschidem nou abonament, la **Telegraful Român**, cu prețurile arătate în fruntea ziarului.

Dnii abonați sânt invitați să-și înoiească din vreme abonamentul, stăruind pentru răspândirea organului nostru în cercuri cât mai largi.

Abonamentul se face prin mandat postal. Numele abonatului și locuința (și poșta ultimă) să se scrie legibil, la adresa: **Administrația Telegraful Român, S. Sibiu.**

Tot odată facem cunoscut că, deoarece s'a urcat prețul hârtiei și s'a sporit leafulă lucrătorilor tipografi, sântem nevoiți a urca, cu începerea anului nou, abonamentul.

Administrația.

Nr. 14863 E. din 1923.

CIRCULARĂ

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale din arhiepiscopia ortodoxă română de Alba Iulia și Sibiu.

Observând că foarte multe oficii parohiale înaintează bugetul bisericii neaprobate în actele aparținătoare rațiociniului și că unele înaintează bugetul numai la sfârșitul anului, dispunem următoarele:

Bugetul este a se compune în conformitate cu dispozițiile regulamentului pentru administrarea averilor parohiei și protopresbiteratului cap II, § 5—8 și Statutul organic § 21 și 62.

Parohiile vor înainta bugetele oficiului protopresbiteratului până la 31 Ianuarie, ear acestea le vor înainta deodată și cel mai târziu până la 28 Februarie 1924.

La rubricile reparatur, spese neprevăzute, procurări pentru biserică nu se pot prevedea sume mai mari de 1000 lei, Parohiile cari au trebuințe de sume mai mari pentru aceste lucrări, vor cere din caz în caz, prin raport separat și fără provocare la acest ordin aprobare specială.

Preacucernicii protopresbiteri și cucernicii preoți, cari au întregiri la salarii sau adăuse de scumpete, fie din fondurile protoprești fie din cassa bisericii, vor nota în rubrica Observări a bugetului numărul concluziilor sinodului protopresbiteratului sau parohial prin care li s'au votat, precum și numărul ordinului consistorial prin care li s'au aprobat, Fără indicarea acestor concluzii în ordine nu se vor mai aproba în viitor întregiri de salarii.

În fiecare buget se va prevedea o sumă — după posibilitate — pentru biblioteca parohială, ear la finea anului se va compune un inventar separat despre cărțile cumpărate și se ve alătura la rațiociniul. Preoții cari din mijloacele lor materiale nu pot plăti «*Revista Teologică*» vor prevedea suma de 80 lei cât face abonamentul pe 1924 în buget și în acest caz *Revista Teologică* se va păstra pentru biblioteca parohială, având preotul a o lega la sfârșitul fiecărui an, ear protopopul a controla executarea acestui ordin. Preacucer, protopresbiteri sânt îndrumați ca înainte de a semna și trimite aici bugetele să le controleze dacă îndeplinesc cerințele înscrise mai sus. Așteptăm ca toate bugetele să se înainteze la timp și în câte două exemplare.

Sibiu, 20 Decembrie 1923.

Dr. Nicolae Bălan,
arhiepiscop și mitropolit.

Virgil Nistor,
secretar consistorial.

Lege

privitoare la constatarea morții prezumate a celor dispăruți în timpul războiului, precum și la regularea situației juridice a patrimoniilor și a urmașilor lor.

Art. 1. Cei dispăruți în intervalul dela 13.12.16 iulie 1914 și până la 1 Aprilie 1921, dela trecerii armiei pe picior de pace, vor putea fi prezumiți încetați din viață dacă disparițiunea va fi durat cel puțin un an dela această din urmă dată.

Aceste dispozițiuni se aplică și persoanelor cari n'au apărut armatei.

Art. 2. Cererea pentru constatarea morții prezumate a unei persoane dispărute va putea fi făcută de orice parte interesată sau din oficiu de ministerul public. *Cererea se va adresa judecătorului de ocol în circumscripția căuia dispărutului și a avut ultimului domiciliu și va conține:* numele, pronumele, meseria acestuia, cum și arătarea dovezilor pentru stabilirea temeiniciei cererii. Cererea și întreaga procedură pentru constatarea morții prezumate sânt scutite de orice taxe de timbru.

Art. 3. Judecătorul, primind cererea, va dispune afișarea ei în extract la ușa judecătoriei, a primăriei și la ultimului domiciliu, constatandu-se toate aceste prin procese-verbale de agenți respectivi. Dacă pe lângă probe scrise partea invocă și martori, judecătorul va dispune chemarea și ascultarea lor după regulile dreptului comun.

Deosebit de acestea, judecătorul, din oficiu, va cere relațiuni despre persoana dispărută dela autoritățile publice, cari, după cazuri, ar putea procura informațiuni necesare în cauză. După o lună dela afișarea cererii la locurile indicate, judecătorul va judeca în camera de consiliu și va pronunța în ședință publică cartea de judecată, fără drept de opoziție și cu drept de apel la tribunal în termen de 10 zile dela pronunțare. Tribunalul va judeca cu aceeași procedură și hotărârea sa va fi supusă numai recursului în casajie, în termen de 10 zile dela pronunțare. Decizia Curții va fi fără drept de opoziție.

Art. 4. Prin hotărârea care declară moartea prezumată se va stabili data morții, care în lipsă de dovezi va fi data hotărârii primei instanțe.

Dacă cel dispărut lipsește din momentul în care a avut loc o luptă, o explozie, un naufragiu sau un alt fapt de război, momentul celui fapt se va considera ca dată a decesului, afară dacă s'a stabilit prin cercetări că disparițiunea a supraviețuit celui fapt.

Art. 5. Hotărârea definitivă pentru constatarea morții prezumate ține loc de act de moarte și va fi înscrisă după cererea părții interesate sau din oficiu în registrul de morți. În acest scop grefierul judecătoriei, dacă cartea de judecată a rămas definitivă, ori grefierul tribunalului, este dator a trimite extract de hotărâre ofițerului stării civile al ultimului domiciliu al morții în termen de 10 zile dela data când hotărârea a rămas definitivă.

Grefierii cari nu se vor fi conformat acestei îndatoriri, ori ofițerii stării civile care nu vor fi făcut de îndată înscrisura, vor fi pedepsiți de instanța care a dispus înscrisura din oficiu, ori după cererea procurorului, la o amendă civilă dela 500—2.000 lei, printr-o hotărâre nesupusă la nici o cale de atac, afară de aceea a opoziției în termen de 5 zile dela comunicare.

Art. 6. Pe baza hotărârii care declară decesul prezumat al dispărutului se decide succesiunea la data când hotărârea a rămas definitivă.

Moștenitorii nu vor face acte de dispozițiune decât după un an dela deschiderea succesiunii.

Se exceptează averea mobilară supusă stricăciunii, care poate fi înstrăinată îndată după punerea în posesiune. De asemenea va putea fi înstrăinată chiar și averea imobiliară dacă autoritatea judecătorească unde s'a deschis succesiunea ar găsi aceasta de un vădit folos pentru succesiune.

Vânzarea se va face prin licitație publică și prețul se va consemna la Casa de depuneri, moștenitorii prezumptivi neavând dreptul decât la venit.

Art. 7. Dacă dispărutul se întoarce sau dacă se dovedește existența lui, efectele hotărârii prin care s'a declarat moartea prezumată vor înceta și hotărârea definitivă va fi revizuită, după

cererea celor interesați sau a procurorului, cu aceeași procedură și aceleași căi de atac cu cari a fost dată.

Pe temeiul acestei hotărâri de revizuire definitivă dispărutul își va primi averea în starea în care s'ar găsi precum și prețul consemnat al lucrurilor înstrăinate din ea, sau cele cumpărate cu prețul averii vândute, fără a putea urmări acea avere dacă va fi trecută la o treia persoană.

Venitele averii rămân definitiv câștigate de către cei trimiși în posesia moștenirii.

Art. 8. Soțul dispărutului, al cărui deces prezumat a fost declarat, se poate recăsători imediat după ce hotărârea a rămas definitivă.

Căsătoria din urmă va putea fi anulată din cauză că soțul prezumat mort mai trăiește, numai după cererea primului soț sau după cererea soțului care n'a avut cunoștință de existența acestuia.

Acțiunea în nulitate se va intenta în termen de 6 luni dela constatarea oficială a existenței soțului presupus mort.

Căsătoria anulată va produce față de soțul de bună credință și de copii efectele căsătoriei putative.

Art. 9. Dacă sentința, prin care unul din soți a fost declarat prezumat mort, a fost atacată prin o cerere de revizuire, celălalt soț nu poate contracta o nouă căsătorie înainte de terminarea definitivă a litigiului, afară numai dacă cererea de revizuire a fost făcută după împlinirea a 3 ani dela înscrisura sentinței la oficiul stării civile.

Art. 10. Până la darea unei hotărâri definitive de declararea morții prezumate a unui dispărut, judecătorul compoziție, după cererea părții interesate ori a ministerului public, sau chiar din oficiu, va putea numi un curator care să facă toate actele conservatoare, cum și pe acele de administrațiune anume determinate privitoare la averea dispărutului. Curatorul va fi numit de preferință dintre moștenitorii prezumptivi ai dispărutului, cari ar înfățișa mai multă încredere pentru o bună administrație.

Judecătorul numind pe curator va dispune totdeauna ca veniturile să se împartă între moștenitorii prezumptivi ai dispărutului până la jumătate din valoarea lor și chiar în întregime dacă necesități imperioase familiare impun această dispozițiune.

Art. 11. Hotărârea, prin care s'a respins cererea de declararea morții, rămâne fără efect dacă s'ar dovedi cu acte de stare civilă decesul.

Art. 12. Dispozițiunile din art. 7 se vor aplica și hotărârilor pronunțate de instanțele judecătorești după dreptul comun înainte de promulgarea acestei legi când dispărutul s'a reintors.

Art. 13. Cererile pentru declararea decesului prezumat pe temeiul legii de față vor putea fi introduse timp de 5 ani socotiti dela punerea în aplicare a legii de față.

Printre rânduri

Gazeta sibiiană *Tagespost* publică în nrul său din 20 Ianuarie a. c. o corespondență dela colaboratorul său din *Strassburg* (oraș ar putea să fie, după *Tagespost*, *Aiudul nostru*, — de asidată însă nu-i *Aiud*, ci e adevăratul *Strassburg* din Franța).

Corespondența aceasta, după ce face aspră critică despre politica urmărită la Paris în chestiunea Alsaciei și Lorenei, spune următoarele: Francezii «liberatori» (puși în ghilemele ironice) vor mai avea de făcut cu Alsacienii, («*Die Elsass Lotharinger werden ihren «Betreibern» noch manche harte Nuss zu knacken geben*»). Corespondența continuă: «Nepedepis nu se aneazează o poporație de un milion și jumătate, care deși e rău condusă, și e însă instinctiv ce voește și ce nu voește. Alsacienii voesc să rămână ceea ce a făcut dintîrîșii istoria m'lenară adică: *Alsacien*. Ei nu voesc să fie înghițiți și storși de Franța, nici ca stat (!) și mai ales nici ca popor».

La acest program, organul săsesc *Tagespost* n'a făcut nici un fel de rezervă. Cititorii săi vor înțelege firește ce vrea să spună asfel de «program» și-l vor tâlmăci cu raport la stări mai apropiate de noi, decât de Franța.

Serbare culturală în Căpâlna

Scopul nobil urmărit de P. V. Constior arhidecezan prin înființarea de case culturale și g-astefele răsunet în tot cuprinsul mitropoliei.

Astfel comuna Căpâlna, din protopresbiteratul Sebeșului, la stăruința tinerului preot V. Dobre și a învățătorului I. Dobre are casă culturală înființată. Pentru augmentarea veniturilor sale, spre a servi mai bine scopul cel urmărit, cei doi conducători au organizat de Anul nou 1924 o serbare culturală cu concursul unui grup de studenți teologi din Sibiu. Serbarea n'a fost numai a Căpâlnarilor, ci a întregii clase de intelectuali de pe râul Sebeșului, luând parte în numele complet.

Cântările frumoase în 4 voci, executate cu adevărată artă de grupul studenților teologi, sub conducerea dlui G. Zemor, au făcut o impresie adâncă asupra publicului, atât răspunsurile liturgice, cari au stors lacrimi din ochii oamenilor, cât și cele de seara dela sebare. Peste tot înfățișarea acestor tineri, cari au executat cântări potrivite cu chemarea lor viitoare, începând cu cântece religioase («*Tatăl nostru*») și terminând cu cântece eroice, — a fost demnă și impunătoare.

Pe lângă cântări s'au reprezentat 2 piese teatrale: «Cinematografii și «*Florin și Florica*», în care au excelat cu jocul lor drăgăstos doarele Mariji și Leni Petrușcu și Mariara Moga.

Atât venitul material, cât și cel moral a fost mare.

V. Zărnephea

inv.

Emigrările

Agenții de emigrare își urmează propaganda în favoarea emigrărilor din țara noastră, arătând poporului dela sate ce fel de «înleznișiri» se acordă plecând spre America și ce «bunătați» ne mai visate se găsesc de a gata în lumea de peste Ocean.

Cât i deviar se cuprinde în promisiunile făcute cu atăta răvnă, se poate constata din rândurile publicate de un scriitor american, Lignemare, despre România. Ea ce spune acest american, între alte observări foarte înțelepte, despre emigrările românilor:

M'am tot întrebat, de ce se duc românii prin alte țări, și mai ales spre America, și caută să facă acolo o avre problematică. Nu am putut înțelege de ce emigranții români lasă un pământ așa de bogat și părăsesc aiața posibilități spre a pleca, în țări necunoscute, la voia întâmplării. Românii au mai multe șanse să facă avere, și să producă, în propria lor țară, decât să vie în America, unde nu se arată nici cea a mică simpatie emigranților, nevoiți să facă lucrurile cele mai înjositoare și municele cele mai grele, agonizând cu mare greutate câțiva dolari, a căror contravaloare în lei ar câștiga-o mai lesne și mai demn în propria lor țară. Dacă emigranții români aveau rațiunea lor de a fi, atunci când ei veneau din teritoriile ce se aflau sub dominațiunea ungurească și austriacă, sub care libertatea le era foarte restrânsă, în schimb acum când toți românii sânt totuși în mănunchi și au posibilități nelimitate, emigrarea lor e ca totul condamnabilă și cu drept cuvânt se caută a li se atrage atenția asupra acestor mari adevăruri menite a le tăia scurt visele și imaginația că dolarii se găsesc pe stradă în America. Românii e foarte imaginativ și, imediat ce i se scrie din America tot soiul de istorii, ei cred și, grație curajului său de întreprindere, se lansează în necunoscut cu o încredere demnă de pilgrimi ce odinioară au debarcat în America. Numai că condițiile sânt cu totul altele, și imediat ce pune piciorul pe solul celei țări, toate iluziile îi cad, și unde se aștepta să facă avere în scurt timp, e silit de cele mai multe ori să lucreze greu de tot, prin fabrici ce-l minează sănătatea, și după câțiva timp, fără bani și cu sănătatea zdrobită, își reîntoarce ochii spre dulcea și abundenta lui țară, aducându-și aminte de proverbul ce: fie pânăci cât de rea, tot mai bine n'are țara mea. Emigrantul nu cunoaște limba engleză, și nu se poate acclimatiza decât foarte greu, nu e priceput de noii emigranți ce se lasă duși și ispiși de poveștile fantastice ale lucrătorilor ce au avut șanse să lucreze în America în tot timpul războiului, când salariile erau exagerat de urcate din cauza lipsei de lucrători. Acum s'a isprăvit. Timurile acele au trecut, și atrag aten-

ția emigranților să nu se mai lase ademeniți de povești.

O explicație ce mai pot da emigranților din România, ca în toate țările ce se găsesc în prima lor perioadă de dezvoltare. Am auzit oameni de o superioară inteligență, care mi-au răspuns că nu pot face nimic, fiindcă nu ar avea capitalurile necesare. Acest lucru m'a înmărmărit. Oare lumea a început cu mari capitaluri? Oare pilgrimagele și mai târziu emigranții din America au venit cu aurul băncilor europene după ei? Oare totul în lume, e numai produsul capitalului? Evident că nu.

Școala normală Andrei Șaguna, Sibiu

Apel

Corpul profesoral al școlii normale Andrei Șaguna din Sibiu a luat hotărârea de a comemora pe foștii elevi ai acestei școli, morți în războiul pentru înfrângerea neamului. Se va face un parastas în biserica catedrală din Sibiu și o serbare comemorativă cu concursul foștilor elevi ai acestei școli. Se va întocmi un tablou cu fotografia și numele fiecărui erou, care a dat la loc pe acesta în sala festivă a școlii, earcând școala va avea localul propriu, se va așeza la loc potrivit o tablă comemorativă.

În acest scop rugăm pe părinți, rudeniile și cunoștințele celor dispăruți, să ne trimită cât mai curând numele, o fotografie și amănunte despre luptele, locul, timpul și cauzele morții foștilor elevi ai acestei școli, morți sau dispăruți în război.

Rugăm de asemenea pe foștii elevi ai școlii noastre care au făcut serviciul militar în război, să ne comunice timpul cât au servit, calitatea serviciului, luptele la care au luat parte, distincțiile primite etc.

Rugăm și pe foștii elevi ai școlii noastre, învățători și învățătoare, cari doresc și pot să-și dea concursul la serbare, să ne comunice numele și domiciliul lor actual, pentru că din bună vreme să ne putem orienta asupra numărului participanților și să le putem trimite informațiile necesare.

Toate scrisorile se vor adresa direcțiunii școlii normale Andrei Șaguna, Sibiu.

Corpul didactic al școlii normale Andrei Șaguna.

INFORMAȚIUNI

În numărat de astăzi al ziarului nostru publicăm, din condeiul unui venerabil bărbat al bisericii ortodoxe, un prim-articol despre modul cum s'ar putea revindica averile bisericesti care au răpit în cursul timpurilor.

Decorarea P. S. Sale Episcopului Roman. Decorațiile, remise în 13 l. c. de către dl. ministru Al. Lăpădău P. S. Sale Episcopului ROMAN al Orășelului Mari, sânt «Coroana României marea cruce cu cordoane» și «Raspata muncii pentru biserică, clasa I.» date ca o încununare a activității bogate a P. S. Sale, prin fapte și grai, pe teren bisericesc, școlar și național, timp de peste 40 ani. Felicităm și din partea noastră, ca această ocazie, pe înaltul prelat și îl dorim ani mulți, în care să poată desfășura aceașă putere de muncă și sacrificiu pentru întărirea bisericii ortodoxe și a neamului.

Deputați congresuali mirenești în eparhia Caransebeșului au fost aleși: Dr. Virgil Budnășanu, Dr. G. Dobrin, Dr. G. Gârda, Dr. Victor Merca, Dr. Vasile Loichita, Valeriu Boleantiu, Ioan Comperionu, Dr. Mihail Grosian, Dr. P. Cornean, Cornel Mălănuș, Dr. O. Labonțiu, Ilie Orzescu, Petru Fotoc, Constantin Pepa, R. Boidea, Iancu Conciatu, Dr. Ioan Jianu și Nicolae Meda.

Aviz. Toți aceia, cari au fost înscrși elevi particulari la liceul «Gh. Lazăr» din Sibiu pentru sesiunea Februar—Iunie 1924 sânt înștiințați, că examenele particulare preliminare se vor ține începând cu ziua de 1 Februarie a. c.

Direcțiunea l. c. Gh. Lazăr, Sibiu.

Statua lui Avram Iancu se va ridica în curul anului 1924 la Cluj pe locul din fața catedralei noastre ortodoxe și a Teatrului național. (Citim cu acest prilej, într'un ziar din capitală, următoarele: «După cum se știe, anul acesta — 1924 — se împlinește un secol de la moartea eroului național Avram Iancu. Va să zică eroul dela 1848 a răposat în anul 1824, sau cu 24 de ani înainte d'a face revoluția.»)

Societatea academică a teologilor români în Cernăuți (înființată în 1884) sub numele «Academia ortodoxă», întrunită în adunarea generală ordinară și-a ales următorul comitet pentru anul administrativ 1923/24: Președinte: Gavril Popescu, vice preș.: Rinaldo Vasiliu, secretar I.: Mitrofan Tănăscu, secretar II.: Pantelimon I. Pantelimon, casier: Zugrav Anton, bibliotecar: Ioan Ursachi, controlor: Emilian Loș, econom: Popescu N. stor, preș. sec. muz.: George Săndulescu, preș. sec. literară: Ștefan Lupșa, preș. com. rev.: Teofil Lupăștean.

Cum se aruncă banul. Un membru al sindicatului ziaristilor din Elveția, Jan Bauer, a publicat o broșură cu titlul «Primejdie nouă pentru pacea Europei». B. oșura conține o colecție de documente, adnotate de ziaristul elvețian, și adică: hărți, afișe, pagini înregr, foto grafiate din operele de propagandă clandestină a maghiarilor din Ungaria. Se arată în broșură, pe temeiul declarațiilor ungureșilor, că numai într'un singur an Ungaria a exportat aproape două milioane și jumătate cărți, broșuri și hărți, dintre care 80 la sută s'au trimis în România și Iugoslavia. Ungaria a cheltuit astfel mai multe sute de milioane de coroane pentru propagandă sa.

Mulțumită publică. Prefectul județului Cluj Ștefan Dumitrescu Spătar, pătruns de interesul ce-l poartă bisericii noastre, din bugetul aruncului județean exercițiul a. 1922/23 a dat fondul pentru zidirea bisericii ortodoxe române Sf. Nicolae în Mercurea-Ciuc suma de 250.000 (două sute cincizeci mii) lei. Există dispoziția în copie: Nr. 8062/1923. Domnului administrator parohial Gh. Ceiba lo-o. Ca rezultat al intervenției d. voastre făcută acestei prefecturi cu Nr. 9/1923, avem onoare, a vă aduce la cunoștință că, prin o dinul nostru Nr. 8062 din 24 Decembrie 1923, dat subprefecturii de județ, am luat dispozițiune că, pentru sprijinirea zidirii bisericii ortodoxe din localitate să se depe la banca «Alba-Iulia» suma de 250.000 lei din bugetul aruncului județean de 70% exercițiul 1922/23, la dispozițiunea comitetului de inițiativă. Prefect St. D. Spătar m. p., secretar Molnar m. p. — Pentru acest ajutor rezultat din interesul ce-l poartă d. sa bisericii ortodoxe — în numele parohiei li aduc cele mai călduroase mulțumiri. Mercurea-Ciuc, la 3/16 Ianuarie 1924. Preot D. Gh. Cerbu adm. parohial.

Taxe la poșta: Pentru pachete, gropuri și casete de fiecare kilogram sau fracțiune câte 3 lei, când obiectele sânt destinate în aceeași localitate, județ sau în localitățile limitrofe. Câte 5 lei când obiectele sânt destinate în localitățile situate în județele nelimitrofe. — La telegrame: În afară de taxa ordinară pe cuvânt, se percepe la fiecare telegramă prezentată de public o suprataxă de 1 leu. S'a sporit și tariful telefonic.

Ce cărți sânt oprite! Solția dictatorului rus Lenin, conducătoare administrației centrale a serviciilor politice, a dispus revizuirea bibliotecilor în Rusia. Vor fi distruse și oprite d'a se mai procura, între altele cărți, următoarele: Evangheliile, Coranul, Talmudul (?), scrierile lui Plato, Spencer, Cariye, Tolstoi și multe altele. Măsura aceasta va contribui la întărirea Rusiei de astăzi?

Piese de metal de 1 și 2 lei se pun în circulație la începutul lunii lui Februar a. c.

Pești și alcool. Ziare engleze afiș, că toți peștii prinși în America în Niagara erau aproape paralizați de alcool din băuturile confiscate și aruncate în ape de agenții prohibirii americane.

Televiziunea. Profesorul britanic, Fournier Dalbe, anunță că lumea este în ajunul unei mari descoperiri și înfișce, a televiziunii, cu ajutorul căreia se vor putea vedea lucrurile care se petrec la mari distanțe. Fournier Dalbe este cunoscut și ca inventator al optofonului, care dă putința orilor să citească cu ajutorul urechilor, și a tenoscopului cu ajutorul căruia surzii pot înțelege sunetele.

Tot mai aus. Ingineri americani au terminat planul construirii unei clădiri cu 52 etaje. Această, cea mai înaltă clădire din lume, va costa 400 milioane de franci.

Tot mai jos. Principesa O'ga Coslovskă, fiica unui fost general rus, este arestată în Copenhaga sub acuzare de furt. Principesa Natalia Ioan, ajunsă dansatoare de operă, îmbracă o bandă întreagă de hoști, stă acum la răcoare într'un arest din Paris. Pe vremuri în saloane luminoase, — astăzi în umbra temnelor.

Repausul duminical este înlocuit prin repausul de Sămbătă în câteva comine maramurășene, cum se vestește din Sighet. Poșta din Borșa și satele din plasa Vișeuului țin Sămbetele, sub marea înfrărire evrească. În zi de Duminică se țin târguri și cărciume deschise. Se atrage luare aminte a celor în drept asupra anomaliilor de natură aceasta.

Poligamia în Turcia se desființează? S'a făcut propunere în adunarea dela Angora pentru desființarea poligamiei. Numai în cazuri excepționale s'ar admițe bigamia, atunci însă prima soție este îndreptățită să se despartă.

Act de mulțămire. La apelul trimis preotului Traian Demian din Danton Ohio, America, spre a întreprinde o colecție între credincioșii noștri alături acolo, în favorul parohiei noastre din Nucet, au binevoit a contribui următorii: Traian Demian, Ioan Oana, Toma Pristav și Traian Bacilă, câte 15 dol., N. Istichie, Ștefan Bacilă, câte 10 dol., Sanda Burja și Ioan Steva, câte 5 dol., E. Molae Tiarog și Matei George, câte 2 dol., R. Bert Graves, C. Veerman, Petru Bancioiu, Victor Bereta, N. Bordaș, Ioan Maier, Ioan Aldea, V. Micu, V. I. Micu, A. Popa, P. Măhătan, N. Piroș și G. Baga, câte 1 dol., N. Ritvoiu, dol. 1.50, V. Lebu, N. Dragomir, Zaharie Radu, N. Draghiciu Ioan Gherman, Toma R. tivoiu, V. Sandru, Șt. Căndea, I. Biriș, Ioan Bereta, Oct. Mușat și G. Biaga, câte 50 c., C. Bărcu 30 c., Ioan Grozăvescu, P. Buzăș, T. Preda, D. Gavrilă, G. Vișu, G. Andrei, Ioșif Dobra, M. Amășan și Z. sian Lascu, câte 25 c. Suma totală oferită și primită 117 dol. 05 c. = 22,774 Lei. Tutoz acestora, cari prin obolul lor oferit ni au pus în posibilitatea de a ne procura 2 clopote pe seama bisericii, le exprim în numele parohiei cea mai călduroasă mulțămire. Bunul Dumnezeu să le răsplătească înșutit jertfa adusă pe altarul sfintei sale biserici.

Pr. Ioan Demian.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrală. Duminică, în ziua sf. Ioan Botezătorul, la finea sfintei liturghii a predicat dl. Dr. Ioan Stroia, asesor consistorial.

Aviz. Seria a II-a a conferențelor și festivităților d. sp. Sibiu al Asociațiunii și secției Sibiu a Asociațiunii generale a prof. secundari se începe în Sibiu Duminică la ora 6 seara, în sala Prefecturii cu l. Concert: *Muzica de cameră* (franceză și italiană, cu o introducere despre evoluția muzicii). Preț 10, 5 și 3 Lei.

Teatrul românesc. Compania teatrală «Astra» a reprezentat Marți, în 22 l. c. drama în 3 acte *Calm de Al. Sabaru*. Acțiunea se petrece în cazinoul dela Constanța, înzestrat cum se știe, cu o casă de joc, în care v. z. tatorilor pot și-și peardi banii uneori și viața. Uul din frații Gorcea, cel mai tânăr, jucător pătmaș, primește un împrimut ofert de Petcu, rivalul de odinioară al fratelui celui mai mare Gorcea. Tânărul Gorcea, sedus de Petcu răzbanătorul, li dă un cambiu cu semnătura falsificată a fratelui său, care o și judecător de instrucție. Norocul deasfădăsurăde jucătorului care cu banii câștigați se grăbește la Petcu să-și plătească împrumutul și să-și primească îndărăt cambiiul primejdios. Petcu însă refuză energic să-și napoleze. Gorcea atunci, înfurat că a fost păcălit, li sugrumă. Urmează cercetarea pentru descoperirea ucigașului. Judecătorul de instrucție, în mal multe scene emoționante (și cam lurge) afiș că ucigașul «ste înșuși fratele său mai tânăr. Conflictul între datorile cătră lege, și datorile de iubire frățească, li face să alege pe cea dintâi, — dar o plătește cu pierderea minților. — Acțiunea este, dela început până la sfârșit, bine susținută, și publicul a rămas adânc impresionat atât de piesă, cât și de jocul actorilor, între cari amintim la totuul loc pe dl. *Orlogiu* la rolul judecătorului, bine adăncit și cu talent caracterizat. Buni talmăciitori au fost și ceilalți, în deosebi dna Stănescu la rolul

greu al soției judecătorului, precum și d. Păunescu și Hociung — Aseară, Joi, s'a jucat comedia lui Moliere, Doctorul fără voie, asupra căreia vom reveni.

Urania va reprezenta în curând filme cu renume european: Prigonirile vechilor creștini, precum și *Scene biblice*, lucrate cu mare aparat.

CĂRȚI ȘI REVISTE

Catilizare. A apărut: Dr. Petru Barbu, *Catilizarea în școlile primare, — cum aș catiliza eu?* Cuvânt ținut la adunarea secției episcopiei Caransebes a asociației clerului «Andrei Șaguna», în 5/18 Octombrie 1923. Tip. Diecezană Caransebes.

Sofa a Svetlin, viața și scrierile sale, de M. Theodorian Carada. Pimim la redacția volumului cu titlul de mai sus, apărut în București, la institutul de editură «Poporul». Publicația, prelucrată după cărți franțuzești, face parte dintre broșurile numeroase menite să dobândească sufletele românești pentru Roma papală. Dna Svetlin (corect ar fi Svecin), care pe la începutul vechiului trecut a ieșit din drumul bisericilor sale pravoslavnice rusești apucând pe al papasilor, nu este scriitoarea de seamă, care să merite cinstea unui volum, — și încă românească. Păcat de cheltueala și de vremea risipită.

Posta redacției

Pr. V. G. în B. A. Vi se trimite ca și până acum, fără nici o taxă. S'a dispus să vi se trimită a doua oară numerele neprimite.

M. Blaj, Di O. Ghibu a scris lămurit: «Alteceva am scris eu, nu ce-mi atribute par. Stoica, și nici ce-mi atribute Unirea din Blaj». Monitorul d'voastră telefonază, după obiceiul lezuitic al intervirilor, și spune: Nu credem că părintele Emilian Stoica «va pune în feastră» răspunsul ce l-i dă di O. Ghibu; — dar, clarisimilor, acest răspuns se adresează și d'voastră — cari nu cutezați să-l puneți decât la bietul telefon.

Nr. 600/1923

(168) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa a III-a Șesuri, protopopiatul Zărandului, se scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în *Telegraful Român*.

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru venitele dela stat.

Cerere se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiterial, ear concurenții cu observarea dispozițiilor reglementare se vor prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare la biserică.

Brad, la 14 Decembrie 1923.

Oficiu protopopesco ortodox român al Zărandului.

Pompliu Piso,
protopop.

Nr. 429/1923

(167) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Folt, protopresbiteratul Geoagiu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în «*Telegraful Român*».

Venitele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat, casă parohială, 7 jug. porțiune canonică, o zi de clacă dela fiecare familie și sticlele obișnuite.

Concurenții își vor înainta cererile instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului și pe lângă observarea dispozițiilor reglementare se vor prezenta în parohie, spre a se face cunoscuți poporului credincios.

Geoagiu, la 29 Nov. 1923.

Oficiu protopresbiterial în înțelegere cu comitetul parohial.

V. Goron
protopop

Citiți și răspândiți ziarul

Telegraful Român

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Nr. 605/1923 protop.

(169) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III. Proștes, protopopiatul Agnitez, în baza ordinului consistorial dela 28 Noemvrie 1923 Nr. 9808 Bis, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în «*Telegraful Român*».

Emolumentele sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cerere de concurs înzestrată cu documentele necesare să se înainteze subscrisului în termenul sus indicat.

Concurenții după prealabila înțelegere a protopresbiterului, care va da și informațiuni mai detaliate, să se prezenteze în vre-o Duminică sau sârbătoare la biserică din parohie spre a cânta și predica, eventual a și celebra.

Agnita, 19 Decembrie 1923.

În înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioachim Munteanu
protopop.

În editura Comisiunii administrative a tipografiei arhiepiscopale a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal

în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Prețul 30 Lei.

Citiți

MEMORIILE

Arhiepiscopului și Mitropolitului

Andrei Șaguna

Au apărut într'un frumos volum, de 112 pagini, cu ilustrațiuni. Cartea cuprinde însemnările lui Șaguna despre fapte și întâmplări momentuoase din viața sa. Se află la

Librăria Arhiepiscopale în Sibiu

Prețul: 25 Lei

La Librăria Arhiepiscopale din Sibiu se află de vânzare

Părți alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Salei D. I. Ioan Meșianu, arhiepiscop și mitropolit.

Prețul legat 25 Lei plus portul postal 5 Lei

Au sosit la Librăria Arhiepiscopale

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăți literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii medicale, pedagogice, economice, povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți, Minervei, Căminul Semănătorului, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipse de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români, Biblioteca Universală, Lumea copiilor, Steaua copiilor, Astra nouă, Biblioteca clasică, Biblioteca inimii, Biblioteca Energia.

Specialitățile mele:

Oferte și preeliminări gratuite!

Condițiuni de plată foarte favorabile.

MOTOARE,
Mașini de treerat,
Mașini de morărit,
Clopote bisericești,
Discuri de lemn în două părți,

SCHIEB

întreprindere de comerț și industrie

Sibiu, strada Garii Nr. 15, Sibiu.

Telegr. Maschinenschieb.

Telefon Nr. 460.

Editura și tiparul Tipografiei arhiepiscopale